

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie dotyczącej sędziego Sądu Rejonowego w W. – Ł. P., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej 19 sierpnia 2024 r., na posiedzeniu bez udziału stron, wniosku adw. M. Z. i adw. A. A., pełnomocników M. K. o wyłączenie SSN Marka Dobrowolskiego oraz SSN Janusza Niczyporuka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 43/24,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku pełnomocników M. K. o wyłączenie SSN Marka Dobrowolskiego oraz SSN Janusza Niczyporuka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 43/24.

UZASADNIENIE

Pismem z 12 czerwca 2024 r. pełnomocnicy M. K. wnieśli na podstawie art. 29 § 5-9 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym o zbadanie spełnienia przez sędziów Sądu Najwyższego Janusza Niczyporuka i Marka Dobrowolskiego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących ich powołaniu i ich postępowania po powołaniu, a także stwierdzenie, że w sprawie zachodzą przesłanki z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym i w konsekwencji wyłączenie tych sędziów od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 43/24.

Zarządzeniem Przewodniczącej Wydziału II Izby Odpowiedzialności Zawodowej - SSN Barbary Skoczkovskiej, wniosek pełnomocników M. K. potraktowany został jako wniosek o wyłączenie sędziów SN: Janusza Niczyporuka i Marka Dobrowolskiego udziału w rozpoznaniu sprawy I ZB 43/24 i wpisany został do repertorium I ZO.

Argumentacja wniosku dotyczyła zasadniczo okoliczności powołania SSN Marka Dobrowolskiego i SSN Janusza Niczyporuka na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). W ocenie wnioskodawców organ ten nie posiada wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, co prowadzi do naruszenia niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPCz oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Wnioskodawcy przywołali szereg orzeczeń, takich jak uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., orzeczenie wydane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, wyrok Sądu Najwyższego z 26 lipca 2022 r., sygn. akt III KK 404/21, z których wynika, że zmiany wprowadzone ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. doprowadziły do utraty przymiotu niezależności przez Krajową Radę Sądownictwa, dlatego też procedura powołania na urząd sędziego w warunkach ukształtowanych tą ustawą jest wadliwa i skutkuje naruszeniem standardu niezawisłości i bezstronności.

Wnioskodawcy podali, że SSN Janusz Niczyporuk i SSN Marek Dobrowolski powołani zostali do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych a Izba ta, zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości UE, nie jest sądem niezależnym, ustanowionym przez prawo. Na poparcie swojego stanowiska przytoczyli tezy uzasadnień wyroku TSUE z 21 grudnia 2023 r. w sprawie C- 718/21 oraz wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 listopada 2021 r., sygn. 49868/19 i 57511/19.

W ocenie wnioskodawców SSN Janusz Niczyporuk i SSN Marek Dobrowolski odebrali wręczone im przez Prezydenta RP akty powołania na stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, pomimo iż na tamten czas nie zakończyły się procedury kontroli sądowej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr 331/2018 z 28 sierpnia 2018 r., na mocy której doszło do przedstawienia ich kandydatur do pełnienia ww. stanowisk Prezydentowi RP, a nadto wykonanie tych uchwał było wstrzymane na mocy postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27 września 2018 r., II GW 28/18. Nadto obaj sędziowie powołani zostali na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na mocy tego samego postanowienia Prezydenta RP z 10 października 2018 r., wydanego po przedstawieniu tej samej uchwały KRS nr 331/2018 z 28 sierpnia 2018 r., co SSN Tomasz Demendecki, którego dotyczy stanowiący przedmiot niniejszej sprawy wniosek z 30 kwietnia 2024 r. o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności. Wnioskodawcy uznali, że rozstrzyganie w sprawie I ZB 43/24 przez SSN Janusza Niczyporuka i SSN Marka Dobrowolskiego będzie stanowiło *de facto* orzekanie przez nich we własnej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Marka Dobrowolskiego oraz Janusza Niczyporuka nie jest zasadny.

Wątpliwości co do bezstronności sędziów, wyznaczonych do składu orzekającego, w przedmiocie rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności SSN Tomasza Demendeckiego (I ZB 43/24), wnioskodawcy upatrywali w okoliczności powołania SSN Marka Dobrowolskiego oraz SSN Janusza Niczyporuka na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego na wniosek KRS nieposiadającej przymiotu niezależności, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), zasiadaniu przez obu tych Sędziów w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, która nie spełnia wymogów niezależności, niezawisłości i bezstronności oraz sądu ustanowionego ustawą a także w odebraniu przez tych Sędziów aktów powołania, pomimo trwającej procedury kontroli sądowej uchwały KRS nr 331/2018.

Wniosek nie jest zasadny, gdyż sędzia w sprawowaniu urzędu jest niezawisły i podlega tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 ustawy zasadniczej).

Oznacza to, że wniosek o wyłączenie sędziego nie może być dowolny.

Uchwała Sądu Najwyższego nie ma rangi ustawy jako źródło prawa, dlatego nie zastępuje i nie uzupełnia przepisów procedury karnej dotyczących wyłączenia sędziego z art. 40 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k.

Takiej podstawy nie stanowi też art. 45 ust.1 Konstytucji a także powołane we wniosku przepisy prawa międzynarodowego. Kwestie sporne jakie wystąpiły w tym zakresie rozstrzygnęły orzeczenia polskiego Trybunału Konstytucyjnego, w tym wyroki: z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, z dnia 2 czerwca 2020 r., P 13/19; z dnia 7 października 2021 r., K 3/21; z dnia 24 listopada 2021 r., K 6/21; z dnia 23 stycznia 2022 r., P 10/19; z dnia 10 marca 2022 r., K 7/21.

Ustrój i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy (art. 176 ust. 1 Konstytucji). Uchwała Sądu Najwyższego nie mogła wyłączyć od orzekania określonej grupy sędziów, a tym bardziej indywidualnego sędziego.

Przyczyny wyłączenia sędziego są zawsze indywidualne i konkretne, a nie generalne. Chodzi wszak o wyłączenie sędziego w danej sprawie.

Nie jest możliwe wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy ze względu na jego powołanie na urząd przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej - wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., P 13/19, z 23 stycznia 2022 r., P 10/19. Wprawdzie wyroki Trybunału dotyczą art. 49 k.p.c., jednak pozwalają stwierdzić, że przedstawiona w nich wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 41 § 1 k.p.k. ze względu na zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek (iudex suspectus).

Zarzucane powołanie na urząd nie składa się zatem na ustawową podstawę wyłączenia, zwłaszcza, że ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym wprost stanowi, iż niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z

tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości (art. 29 § 3).

Z tych względów orzeczono jako w sentencji.

[M. T.]

[ms]